

การบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา:
การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก*
SCHOOL ADMINISTRATIVE MANAGEMENT FOR THE ROYAL AWARDS
AT A PRIMARY LEVEL: A GROUNDED THEORY RESEARCH

พระมหาธศรั อินธิสิทธิ์ (ติ๊กขปญโญ)*

Phramaha Rotthasri Inthisit (Thigkhapanyo)*

วัฒนา สุวรรณไตรย์

Watana Suwannatrai

ธวัชชัย ไพไธล

Tawatchai Pailai

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สกลนคร

Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, Sakon Nakhon, Thailand

*Corresponding author E-mail: rodsri106@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) การปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษา และ 3) ผลสืบเนื่องที่เกิดจากการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสร้างทฤษฎีฐานรากเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกพื้นที่ที่มีปรากฏการณ์ความสำเร็จโดดเด่น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจงใช้เทคนิค Snowball Sampling จนกว่าข้อมูลอิ่มตัว เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบบันทึกการสังเกต แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการจัดสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการแปลความและตีความจากข้อมูล แล้วสร้างมโนทัศน์ขึ้นโดยอาศัยความไวเชิงทฤษฎี และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการช่วยจัดระบบข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ คือ 1.1) รูปแบบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 1.2) การวางแผนกลยุทธ์ การนำเอากลยุทธ์ไปใช้ และ 1.3) การประเมินแผนกลยุทธ์ โดยการกำหนดกลยุทธ์ในด้านการพัฒนาผู้เรียน 2) การปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ใช้แนวปฏิบัติเพื่อบรรลุตามเกณฑ์มี 5 แนวทาง ได้แก่ 2.1) การปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน 2.2) ใช้แนวปฏิบัติอันเป็น

เลิศ SMART: Model 2.3) เน้นวัฒนธรรมคุณภาพ 5Q 2.4) อาศัยการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของทุกภาคส่วน และ 2.5) ใช้คุณลักษณะการทำงานมุ่งสู่ความเป็นเลิศ และ 3) ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน 3 ส่วน คือ เกิดขวัญกำลังใจบุคลากรภายใน เกิดความพึงพอใจในความสำเร็จแก่บุคลากรภายนอก มีการบูรณาการทำงานระหว่างภาคีเครือข่ายในระดับผู้บริหารและหน่วยงาน เกิดองค์ความรู้ใหม่

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, สถานศึกษา, รางวัลพระราชทาน, ประถมศึกษา, ทฤษฎีฐานราก

Abstract

This research aimed to Study 1) The characteristics of school management. 2) Compliance with school assessment criteria; and 3) Consequences arising from the management of the Royal Awards Primary School. The study using grounded theory methodology is qualitative research Choose an area with outstanding success phenomena. The snowball sampling technique involved key informants inside and outside the school. Select specifics until the data is saturated. Research tools include document analysis, observation logs, in-depth interviews, and group discussion recordings. Data analysis uses methods of interpreting and analyzing data and creates concepts based on theoretical sensitivity and computer programs to help organize data. The research results showed that 1) the nature of school management consists of three components: 1) strategic management style; 2) strategic planning; and 3) strategic plan evaluation. There are 5 guidelines to achieve the criteria, namely: 1) comply with the criteria for evaluating the Royal Awards Academy; 2) use SMART: Model Best Practices; 3) Emphasize the 5Q quality culture; 4) Rely on the participation and responsibility of all sectors; 5) Use the work characteristics to strive for excellence, and 3. The consequences arising from the management of the Royal Award Academy in three related sectors, namely, the morale of internal personnel and satisfaction with the achievements of external personnel. There is integration between network partners at the executive level and departments. New knowledge is born.

Keywords: Management, School, Royal Awards, Primary Level, Grounded Theor

บทนำ

โรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับฝึกหัดสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับนักเรียนภายใต้การดูแลของครู อาจารย์ และเป็นสถาบันที่ดำเนินกิจกรรมพัฒนาคนที่เป็นสมาชิกของชุมชนให้ได้คุณภาพมาตรฐาน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุมีผลและจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ ส่งเสริมให้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีแหล่งเรียนรู้ที่ดีและจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการแสวงหาความรู้ มีห้องสมุด มีหนังสือหลากหลายประเภทซึ่งต้องเป็นหนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กได้คิดในเชิงสร้างสรรค์ มีสื่อเพื่อให้เกิดองค์ความรู้เพื่อเป็นการพัฒนาขีดความสามารถให้ตนเอง พร้อมกับฝึกทักษะในหลาย ๆ ด้านเพื่อการดำเนินชีวิตให้อยู่รอดในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันนี้ โดยการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) การที่โรงเรียนจะบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนนั้นว่า เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ เพียงใด หรือมีทรัพยากรทางการบริหารเพียงพอหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาระดับประถมศึกษาถือได้ว่า เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาที่สำคัญมาก เพราะจะเป็นจุดที่ส่งต่อให้กลุ่มนักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ขึ้นไปสู่ระดับที่สูงขึ้นไปอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กการบริหารจัดการนั้นก็ยิ่งประสบความสำเร็จยากลำบากมากขึ้นอีกมาก ซึ่งจากรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนเพื่อการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ปัญหาสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็กมีอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) ได้รับงบประมาณน้อย 2) ขาดครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และ 3) โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559) และปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านงบประมาณ เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายหัวที่สูง เพราะมีงบประมาณไม่เพียงพอ ครูไม่ครบชั้น และขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีสนับสนุน จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลต้องดำเนินการ แก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยการประสานความร่วมมือและทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครู (กัญกร เอี่ยมพญา และคณะ, 2565) ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องบูรณาการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลตามที่กำหนดไว้ ซึ่งในการบริหารจัดการมีแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการสถานศึกษาร่วมสมัยอยู่มากมาย (ธัญมัย ปรชญาวุฒิรัตน์, 2563) เช่น การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management-RBM) การบริหาร

แบบมีส่วนร่วม (Participative Management) การบริหารแบบสถานศึกษาเป็นฐาน (School-Based Management) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้น ซึ่งในแต่ละรูปแบบก็มีข้อดีข้อจำกัด และเงื่อนไขที่แตกต่างกันไป ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเลือกเฟ้นแล้วนำมาบูรณาการใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาของตน อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าทรัพยากรทางการบริหารจัดการในสถานศึกษา หรือในบริบทของสถานศึกษานั้นจะขาดแคลน ถ้าหากได้นำเอาหลักการแนวคิดทฤษฎีมาเป็นแนวทางปฏิบัติย่อมประสบผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืน ส่งผลให้สามารถดำรงสถานะโรงเรียนประถมศึกษาที่มีระบบบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ซึ่งสามารถโน้มน้าว จูงใจบุคลากรทางการศึกษาและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วย จึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จเกิดผลงานเชิงประจักษ์ได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์คุณภาพมาตรฐานคัดเลือกเป็นสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นทั้งในด้านคุณภาพนักเรียน และคุณภาพการบริหารจัดการ ได้รับเกียรติยกย่องเชิดชูให้เป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน เป็นเกียรติศักดิ์ศรีแก่ผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน (ทรงพล เจริญคำ, 2563)

โครงการสถานศึกษารางวัลพระราชทานเป็นรางวัลที่กระตุ้นให้เกิดการยกระดับและพัฒนามาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาของชาติให้ดีขึ้น และสร้างเกียรติยศให้แก่โรงเรียนที่บริหารจัดการจน ประสบผลสำเร็จ จากการสืบค้นในฐานข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานทางการศึกษา พบว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีปรากฏการณ์การบริหารจัดการสถานศึกษาแห่งหนึ่ง มีผลการดำเนินงานโดดเด่นเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอันเป็นผลสืบเนื่องจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร ได้ใช้หลักการบริหารจัดการโดยอาศัยความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการใช้ทำให้ได้รับการคัดเลือกเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน 3 ครั้งต่อเนื่องกัน ประเภทเดียวกัน และขนาดสถานศึกษาเดียวกัน ภายในระยะเวลา 10 ปีคือ ปีการศึกษา 2554, 2550 และ 2546 จนส่งผลให้ได้รับโล่ทองคำโรงเรียนรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาขนาดเล็ก ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ, 2560) จากปรากฏการณ์โดดเด่นนี้จึงเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การเข้าไปศึกษาเพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ตามแนวทางของวิธีการวิจัยทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Research) ซึ่งเป็นการสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีโดยการอธิบายสาระสำคัญของปรากฏการณ์และยืนยันข้อค้นพบด้วยการตรวจสอบ ความเชื่อถือได้ก่อนนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป (สุรศักดิ์ วงศ์ษา, 2563)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษา การปฏิบัติตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาและผลสืบเนื่องที่ยังคงดำรงอยู่เป็นอย่างไร

พร้อมถอดเป็นองค์ความรู้นำไปพัฒนาเป็นทฤษฎีฐานราก เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพอันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมประเทศชาติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก
3. เพื่อศึกษาผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) ตามรูปแบบการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Research) ที่ใช้วิธีการตีความ (Interpretation) โดยใช้ฐานคิดตามแนวทางทฤษฎีสรค์สร้างนิยม (constructivism) และผลผสมผสานแนวคิดของกระบวนการตีความเพื่อสร้างความเข้าใจ (Understanding) บริบทที่ศึกษาและกระบวนการค้นตามแนวคิดปฏิฐานนิยมเพื่อจะอธิบาย (Explanation) ปรากฏการณ์ที่โดดเด่นนี้ โดยดำเนินการอย่างเคร่งครัดตามแนวทางการวิจัยแบบอุปนัย (Inductive) ซึ่งเริ่มต้นกระบวนการวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลแบบองค์รวม (Holistic approach) เพื่อตอบคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยไม่อิงกรอบแนวคิดทฤษฎีใด ๆ (Charmaz, K. , 2014) ทั้งนี้เพื่อจะค้นหาและทำความเข้าใจปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ผ่านการรับรู้และให้ความหมายของบุคคลที่อยู่ในปรากฏการณ์ แล้วนำข้อค้นพบมาสร้างเป็นทฤษฎีฐานราก (Grounded theory)

2. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กำหนดเกณฑ์เลือกพื้นที่ศึกษาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลสถานศึกษารางวัลพระราชทานที่โดดเด่นและได้รับรางวัลต่อเนื่องกัน เลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ด้วยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยอาศัยหลักการเลือกเชิงทฤษฎี (Theory Sampling) และใช้การอ้างอิงต่อเนื่องปากต่อปาก (Snowball Sampling Technique) เพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่เป้าหมายและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา จำนวนขึ้นอยู่กับข้อมูลจะอิ่มตัว (The data is saturated)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และตัวผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเอง โดย

การสร้างแนวคำถาม (guideline) การสัมภาษณ์ระดับลึก (in-depth interview) การจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ใช้กรอบแนวคิดพื้นฐานในการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นคำถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อหาความสอดคล้องตรงประเด็นการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาแล้วบันทึกไว้แบบวิเคราะห์เอกสาร เข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่คัดเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นบุคคลแรกจากนั้นจึงเข้าสัมภาษณ์บุคคลต่อไปตามคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลคนแรกตามการอ้างอิงต่อเนื่องปากต่อปาก (Snowball Sampling) แล้วบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกการสัมภาษณ์ พร้อมกับเข้าสังเกตการณ์ในสถานศึกษาและชุมชน องค์ส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องบันทึกไว้ในแบบบันทึกการสังเกต เมื่อได้ข้อมูลอ้อมตัวตามประเด็นการวิจัยแล้วจึงจัดสนทนากลุ่มโดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในแต่ละภาคส่วนให้ข้อมูลเพิ่มเติมและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลและบันทึกไว้ในแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องในการวิเคราะห์ข้อมูลและได้บันทึกไว้ตลอดระยะเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์โดยใช้แนวคิดทฤษฎีและสร้างกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนและคุณภาพข้อมูลโดยอาศัยกระบวนการตรวจสอบ โดย 1) การตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง (Data triangulation) 2) การตรวจสอบข้อมูลจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่าหนึ่งวิธี (Methodological Triangulation) 3) การให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้ตรวจสอบข้อมูล (Members Check) จัดบันทึกและทำดัชนีข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วจึงทำข้อสรุปชั่วคราวพร้อมกำจัดข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง สร้างข้อสรุป พิสูจน์ข้อสรุปโดยแปลความและตีความจากข้อมูล สร้างโน้ตค้นขึ้นมาโดยอาศัยความไวเชิงทฤษฎี (สฤงศ์ จันทวนิช, 2559) รวมทั้งใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดระบบข้อมูล ลำดับต่อมาจึงเขียนเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นการเขียนรายงานวิจัยและการเผยแพร่ (Writing up/Dissemination) ในรูปแบบการพรรณานำไปสู่การตอบคำถามการวิจัยที่ได้ตั้งไว้

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก ที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมในบริบทชุมชนและสถานศึกษาตามความเชื่อ ความคิด พฤติกรรม ทักษะคติ มุมมอง และค่านิยมของบุคคลที่อยู่ในปรากฏการณ์ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก ได้ดำเนินการบริหารจัดการบรรลุวัตถุประสงค์

มืองค์ 3 องค์ประกอบ คือ 1) รูปการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ตามกระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 2) การวางแผนกลยุทธ์ การนำเอาแผนกลยุทธ์ไปใช้ และ 3) การประเมินแผนกลยุทธ์ โดยการกำหนดกลยุทธ์ในด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา อาศัยการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของในส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้อำนวยการ ครู นักเรียน และภาคีเครือข่ายซึ่งประกอบไปด้วย ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานท้องถิ่น

2. การปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก มีแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเกณฑ์ได้ มี 5 แนวทาง คือ 1) ปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ด้าน คุณภาพนักเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความดีเด่นของสถานศึกษา 2) ใช้แนวปฏิบัติอันเป็นเลิศ SMART: Model การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสะท้อนผล การทำงานเป็นทีม 3) เน้นวัฒนธรรมคุณภาพ 5Qs คือ 1 คุณภาพสถานศึกษา คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพครู คุณภาพนักเรียน คุณภาพผู้ปกครอง 4) อาศัยการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของทุกภาคส่วน คือ บุคลากรภายในสถานศึกษา บุคลากรภายนอกสถานศึกษา และภาคีเครือข่าย 5) มีคุณลักษณะของการทำงานมุ่งความเป็นเลิศ คือ มีความมุ่งมั่น ความทุ่มเท ความเสียสละ ความตั้งใจจริง

3. ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก เกิดขึ้นแก่ 3 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ บุคลากรภายในสถานศึกษา บุคลากรภายนอกสถานศึกษา และภาคีเครือข่าย โดยเกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา บุคลากรภายนอกสถานศึกษาได้รับความพึงพอใจในผลงานความสำเร็จ และภาคีเครือข่ายเกิดการบูรณาการในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ทั้งในระดับผู้บริหารและผู้ได้บังคับบัญชา และที่สำคัญก็คือมืองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ นำผลการวิจัยสรุปเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎีการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ตามรูปแบบการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Research) โดยมีองค์ประกอบข้อเสนอเชิงทฤษฎีประกอบด้วย

1. ลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา พบว่า มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 รูปการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ตามกระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process Model) คำนิยมหลัก 5 ประการ NAKAE : Model ประกอบด้วย 1) N = Nice ความดี 2) A = Ability ความสามารถ 3) K = Knowledge ความรู้ 4) A = Appreciate ความชื่นชม และ 5) E = Excellence ความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นค่านิยมหลักในการดำเนินงาน และดำเนินงานใช้กระบวนการ PIE: Model รวม 2 โมเดลเข้าด้วยกันจึงเป็น NAKAE: PIE Model ซึ่งมีกระบวนการ PIE: Model 1) P: Planning การวางแผน มีขั้นตอน 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร (SWOT) 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ (VISION) 3) พันธกิจ (MISSION) 4) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (GOAL) 5) วัตถุประสงค์ (OBJECTIVE) 6) ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ (STRATEGIC) 7) แผนงาน/โครงการ (PLAN/PROJECT) 2) I: Implementation การดำเนินการตามแผนกลยุทธ์หรือการใช้เทคนิควิธีการและเครื่องมือ ประกอบด้วย 1) ทักษะผู้บริหาร คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอดรวมทั้งการเป็นแบบอย่าง และการจูงใจ 2) ใช้นาฬิกาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (3) ภาวะผู้นำแบบเชิงชุมชนและสร้างเครือข่าย (4) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (5) ภาวะเชิงวิชาการ (กนกอร สมปราชญ์, 2562) 3) E: Evaluation การติดตามประเมินผล ได้นำเอาวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย (1) Plan การวางแผน (2) Do การปฏิบัติตามแผน (3) Check การตรวจสอบ (4) Act การดำเนินการให้เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ได้มีการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์จึงทำให้เข้าใจสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายในและภายนอก สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาโกสินทร์ ทินนญาโณ ได้กล่าวสรุปว่า การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการเริ่มแรกที่สำคัญของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนากลยุทธ์ให้เหมาะสมกับองค์การ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดกลยุทธ์ต้องเข้าใจในความสัมพันธ์และแนวโน้มความเป็นไปของสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร รวมทั้งสภาพแวดล้อมทั่วไปการกำหนดกลยุทธ์เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (พระมหาโกสินทร์ ทินนญาโณ, 2564) และสอดคล้องกับ ญัฐพร ละม้ายแข และทัศนะ ศรีปัตตา ได้กล่าวสรุปว่า การศึกษากระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกชั้น เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ชั้นการกำหนดกลยุทธ์ชั้นการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ชั้นการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ และชั้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (ญัฐพร ละม้ายแข และทัศนะ ศรีปัตตา, 2565) องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนกลยุทธ์ การนำเอาแผนกลยุทธ์ไปใช้ ในลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน (Characteristics of the management of educational institutes

conferring royal awards) ใช้แนวคิด ทฤษฎี หลักการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) 2) การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) 3) การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management-RBM) 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) 5) การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) 6) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy in school) อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินดา ศิริวรรณ ที่สรุปว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้การจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจตลอดจน การประเมินผลให้ทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินดา ศิริวรรณ, 2560) และสอดคล้องกับ อรรถพล ปานอ่วม และคณะ ได้สรุปว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน (อรรถพล ปานอ่วม และคณะ., 2565) และสอดคล้องกับ อรรถพล ปานอ่วม กล่าวสรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงหลักความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ในการเตรียมการสอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีกระบวนการของการวัดผลประเมินผล เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ ซึมซับ ผิกลั่นและเห็นคุณค่าของการอยู่อย่างพอเพียง (อรรถพล ปานอ่วม, 2561) และ องค์ประกอบที่ 3 การประเมินแผนกลยุทธ์ โดยกำหนดกลยุทธ์ในด้านการพัฒนาผู้เรียน กลยุทธ์การบริหารงานสำหรับสถานศึกษาและชุมชน (Administration Strategies for Schools and Communities) ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์พัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะและทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 2) กลยุทธ์พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) กลยุทธ์พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ 4) กลยุทธ์ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) กลยุทธ์พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา และอาศัยปัจจัยแห่งความสำเร็จ 3 ประการ คือ 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วม 2) ปัจจัยกระบวนการ 3) ปัจจัยกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษานั้น

ต้องกำหนดให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างดียิ่ง สอดคล้องกับ เบญสิริยา เกษอุดมทรัพย์ และคณะ ได้สรุปว่า มี 8 กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ 1) เพิ่มประสิทธิภาพการวางแผน พัฒนาครูให้มีสมรรถนะ 2) พัฒนาสภาพแวดล้อมและระบบสารสนเทศให้เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะ 3) พัฒนาระบบและกลไก นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสมรรถนะ 4) เพิ่มขีด สมรรถนะประจำสายงานของครูในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ 5) สนับสนุนปัจจัยด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ในการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครู 6) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน 7) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และ 8) เสริมสร้างและยกระดับเครือข่ายความร่วมมือในการ ดำเนินงานพัฒนาครูให้มีสมรรถนะ (เบญสิริยา เกษอุดมทรัพย์ และคณะ, 2565)

2. การปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับ ประถมศึกษา การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก มีเงื่อนไขการเกิดสถานศึกษารางวัล พระราชทาน ระดับประถมศึกษา การที่จะเป็นโรงเรียนสถานศึกษารางวัลพระราชทาน มี 5 แนวทาง คือ 1) ปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินซึ่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง 5 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านคุณภาพนักเรียน (2) ด้านการบริหารหลักสูตรและงาน วิชาการ (3) ด้านการบริหารและจัดการศึกษา (4) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ (5) ด้านความดีเด่นของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) 2) แนวปฏิบัติอันเป็นเลิศ SMART: Model คือ S: Strategy การนำกลยุทธ์มาใช้ในการ บริหาร M: Management การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ A: Achievement การมุ่งผลสัมฤทธิ์ R: Reflection การสะท้อนผล T: Teamwork การทำงานเป็นทีมมาใช้ในการดำเนินกร 3) วัฒนธรรมคุณภาพ 5Qs คือ Q1: Quality of Schools คุณภาพสถานศึกษา Q2: Quality of Directors คุณภาพผู้บริหาร Q3: Quality of Teachers คุณภาพครู Q4: Quality of Students คุณภาพนักเรียน Q5: Quality of Parents คุณภาพผู้ปกครอง 4) อาศัยการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย (1) บุคลากรภายในสถานศึกษา (2) บุคลากรภายนอกสถานศึกษา (3) ภาควิชาเครือข่าย และ 5) คุณลักษณะการทำงานมุ่งความ เป็นเลิศ ได้แก่ (1) ความมุ่งมั่น (2) ความทุ่มเท (3) ความเสียสละ และ (4) ความตั้งใจจริง อาจ เป็นเพราะว่า เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานผ่านเกณฑ์การประเมินได้รับ รางวัลพระราชทานต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน และยังต้องมี แนวปฏิบัติที่ดี เน้นการทำงานที่มุ่งคุณภาพ และต้องมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีด้วย สอดคล้องกับ ศิริวรรณ เต็มสุวรรณ และดาวรรณ ถวิลการ ได้กล่าวสรุปว่า วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียน รางวัลพระราชทาน ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ ในระดับ “มาก” และค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ การทำงาน

เป็นทีม การมุ่งเน้นผู้รับบริการ การพัฒนาวิชาชีพครู การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านคุณภาพ การมีส่วนร่วมของบุคลากร และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน มีแบบแผน วิธีการปฏิบัติงานที่เน้นคุณภาพจากหนึ่งไปสู่อีกหนึ่งจนเกิดเป็นวัฒนธรรม คุณภาพที่มีบุคลากรให้ความสำคัญกับการทำงานที่มีคุณภาพ ใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม พัฒนาความรู้ในวิชาชีพอยู่ตลอดเวลา ดำเนินงานด้วยกระบวนการที่มีแบบแผนโดยการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านคุณภาพ อีกทั้งคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสำคัญ เพื่อให้ผลของการจัดการศึกษาสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมไปถึงผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ (ศิริวรรณ เต็มสุวรรณ และดาวรรณ ถวิลการ, 2560)

3. ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นจากการเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับ ประถมศึกษา จากการใช้ลักษณะการบริหารจัดการศึกษาและปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมิน สถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาแล้ว ทำให้เกิดผลสืบเนื่องมีแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ บุคลากรภายในสถานศึกษา บุคลากรภายนอกสถานศึกษา ภาศิเครือข่าย โดยผลที่เกิดขึ้นในภาพรวมของแต่ละฝ่ายจะประกอบไปด้วย 1) เกิดขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาให้ทำให้พยายามดำรงคุณภาพ มาตรฐานความสำเร็จ เกียรติยศ รางวัลเชิดชูเกียรติให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง 2) บุคคลภายนอกสถานศึกษามีความพึงพอใจเพราะได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการด้วย 3) ภาศิเครือข่ายเกิดการบูรณาการในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ทั้งในระดับผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา และที่สำคัญก็คือมีองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันอีกด้วย อาจเป็นเพราะว่าผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นเป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมของบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งมีการบูรณาการทำงานร่วมกันกับภาศิเครือข่ายของโรงเรียน สอดคล้องกับ ขจรศักดิ์ เขียวน้อย (2564) ได้กล่าวสรุปว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรับรางวัลพระราชทานเป็นวิธีการที่ทำให้บุคลากรเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และนำไปสู่ความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรให้เหมาะสมกับสถานการณ์เงื่อนไขหรือสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและเหมาะสม เพื่อให้งานสำเร็จและทุกคนเกิดพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (ขจรศักดิ์ เขียวน้อย, 2564) และการที่สถานศึกษามีโครงการและ กิจกรรมที่ดีได้ปฏิบัติร่วมกันทำให้เกิดผลที่ดีกับทุกฝ่ายเช่นกัน สอดคล้องกับ นิรุศ มีพันธ์ ได้กล่าวสรุปว่า การที่โรงเรียนมีโครงการหรือกิจกรรมที่ดีเด่นสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน มีการดำเนินการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและเน้นการทำงานเป็นระบบ โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและยึดเป้าหมายความสำเร็จของงานร่วมกัน และผลงานจากการดำเนินงานดีเด่นที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการของนักเรียน ครอบคลุมทั้งโรงเรียน รวมไปถึงการได้รับการยอมรับจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ชุมชนและมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลงานอย่างแพร่หลาย ความดีเด่นนี้มักจะเป็นโครงการต่อเนื่องและเป็นที่ยอมรับของนักเรียน ชุมชน หรือบุคคลทั่วไป ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อนักเรียน เป็นการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านและเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ได้ (นิรุธ มีพันธ์, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น คือ “นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษารางวัลพระราชทาน เพื่อความเป็นเลิศ RTS: Model โดยนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ในข้อสรุปเชิงทฤษฎีมาสังเคราะห์เป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ได้องค์ประกอบดังนี้

1. SSAS: Model ลักษณะรูปแบบการบริหารจัดการ มี 4 องค์ประกอบ คือ

1.1 รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process Model) โดยใช้การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่สร้างความพร้อมให้กับสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้ โดยการกำหนดแนวทางและทิศทางในการดำเนินงานที่จำเป็นในการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบทั้งจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจตัวตน เข้าใจบริบทของสถานศึกษา แล้วจึงกำหนดทิศทางการดำเนินงาน สร้างความสอดคล้องของการปฏิบัติงานให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง มีการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม สามารถพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน นำไปสู่การเพิ่มโอกาสความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา (อนันท์ งามสะอาด, 2559) ผู้บริหารสามารถนำหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จะช่วยให้ทิศทางการจัดการศึกษา เป้าหมายของสถานศึกษา (School Goals) การระดมทรัพยากร และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น

1.2 กระบวนการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) โดยการกำหนดแนวทางและทิศทางในการดำเนินงานซึ่งจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบทั้งจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์รวมทั้งการจัดทำกิจกรรม แผนงานโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องในแต่ละกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางของสถานศึกษาที่จะสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ในการบริหารเชิงกลยุทธ์นั้นจะองค์ประกอบขึ้นพื้นฐานที่มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการอยู่ 4 กิจกรรมด้วยกัน คือ 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic analysis) 2) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) 3) การนำเอากลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic implementation)

และ 4) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ (Strategic control and evaluation) โดยทุกกิจกรรมในกระบวนการนี้จะมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน

1.3 กลยุทธ์ในการดำเนินการ (Action Strategy) ในการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษาให้ประสบความสำเร็จต้องใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงานหลายประการประกอบด้วย 1) กลยุทธ์ปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ด้าน คุณภาพนักเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ ด้านการบริหารและจัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความดีเด่นของสถานศึกษา 2) กลยุทธ์แนวปฏิบัติอันเป็นเลิศ SMART: Model การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสะท้อนผล การทำงานเป็นทีม 3) กลยุทธ์เน้นกระบวนการทำงานด้วยวัฒนธรรมคุณภาพ 5Q 4) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของทุกภาคส่วน คือ บุคลากรภายในสถานศึกษา บุคลากรภายนอกสถานศึกษา และภาคีเครือข่าย 5) กลยุทธ์คุณลักษณะของการทำงานมุ่งความเป็นเลิศ คือ ความมุ่งมั่น ความทุ่มเท ความเสียสละ ความตั้งใจจริง

1.4 บุคลากรที่มีส่วนร่วม (Stakeholders) การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่องต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของผู้บริหาร คณะครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินดา ศิริวรรณ, 2560)

2. SSPE: Model การบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศ มี 4 องค์ประกอบ คือ

2.1 แนวปฏิบัติอันเป็นเลิศของโรงเรียน (SMART: Model)) ประกอบด้วย 1. S: Strategy การนำ

กลยุทธ์มาใช้ในการบริหาร 2) M: Management การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 3) A: Achievement การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 4) R: Reflection การสะท้อนผล 5) T: Teamwork การทำงานเป็นทีม จะเป็นแนวปฏิบัติในการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ผลงานอันเป็นเลิศ

2.2 วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียน (School quality culture 5Qs) ประกอบด้วย 1) Q1: Quality of Schools คุณภาพสถานศึกษา 2) Q2: Quality of Directors คุณภาพผู้บริหาร 3) Q3: Quality of Teachers คุณภาพครู 4) Q4: Quality of Students คุณภาพนักเรียน 5) Q5: Quality of Parents คุณภาพผู้ปกครอง เมื่อคุณภาพเกิดขึ้นกับทุกภาคส่วนแล้วจะทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งในนโยบายระดับสูงและระดับของสถานศึกษาเอง

2.3 การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของทุกภาคส่วน (Participation and responsibility of all sectors) ประกอบด้วย 1) บุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้มีส่วนร่วมประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน 2) บุคลากรภายนอกสถานศึกษา ผู้มีส่วนร่วม

ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และบุคคลในชุมชน 3) ภาควิชาเครือข่าย ผู้มีส่วนร่วมประกอบไปด้วย หน่วยงานระดับท้องถิ่น หน่วยงานสายบังคับบัญชา หน่วยงานระดับจังหวัดและหน่วยงานอื่น ๆ ทุกภาคส่วนต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อทำให้เกิดพลังในการทำงาน และประสานสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานด้วยกัน

2.4 คุณลักษณะการทำงานมุ่งความเป็นเลิศของโรงเรียน (Excellence-oriented features) ประกอบด้วย 1) ความมุ่งมั่น 2) ความทุ่มเท 3) ความเสียสละ 4) ความตั้งใจจริง ในทุกระบวนการของการดำเนินงาน ทำให้เกิดผลงานอันเป็นเลิศทุกโครงการ ทุกกิจกรรม

3. MSF: Model เป้าหมายการบริหารจัดการสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ คือ

3.1 สร้างขวัญกำลังใจ (Morale) แก่บุคลากรภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้มากขึ้น ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

3.2 สร้างความพึงพอใจ (Satisfied) แก่บุคลากรภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และบุคคลในชุมชนที่มีบทบาทหน้าที่ได้รับผลจากความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน อันจะทำให้ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการสถานศึกษา

3.3 บูรณาการการทำงาน (Functional integration) ต่อภาควิชาเครือข่าย ประกอบด้วย 1) หน่วยงานระดับท้องถิ่น 2) หน่วยงานสายบังคับบัญชา 3) หน่วยงานระดับจังหวัด 4. หน่วยงานอื่น ๆ ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างบุคลากรของหน่วยงานแต่ละฝ่าย อันจะทำให้การขับเคลื่อนงานเป็นไปด้วยดี

4. PDCA: Cycle วงจรคุณภาพ (Deming, W. E., 1986) มี 4 องค์ประกอบ คือ

P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผน เพื่อเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมาย การแก้ปัญหา และวางแผนแก้ปัญหา

C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และเปรียบเทียบผล

D (Do) คือ ขั้นตอนการดำเนินการแก้ไขปัญหาดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้

A (Action) คือ การกำหนดเป็นมาตรฐานและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

5. RTS: Model = วัฒนธรรมองค์กร (ค่านิยมหลัก 3 ประการ)

R = Rejoice in all-around management ขึ้นชมยินดีในการบริหารจัดการรอบด้าน คือ ผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้หลักคิด ทฤษฎีทางการบริหารจัดการและภาวะผู้นำในการบริหารคน บริหารงาน ให้ประสบผลสำเร็จ

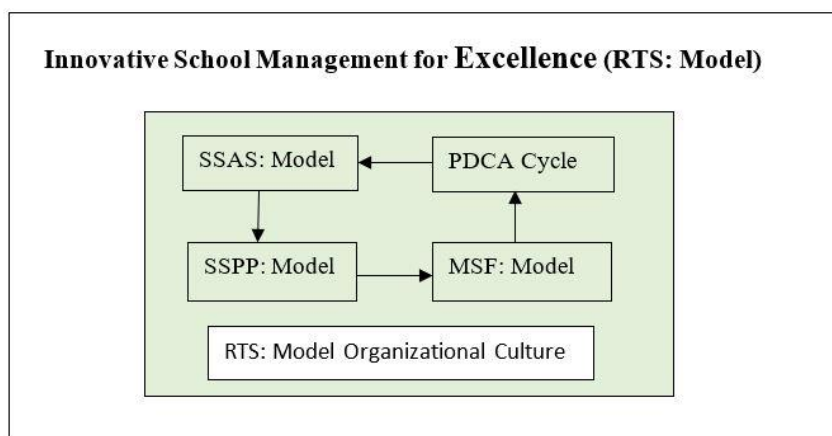

และชื่นชมยินดีในผลสำเร็จนั้นอย่างรอบด้านทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ใช้คติ “คน สำราญ งานสำเร็จ”

T = Total quality management การจัดการคุณภาพโดยรวม ผู้บริหาร มุ่งเน้นคุณภาพในกระบวนการทำงานทุกโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ สถานศึกษา และสร้างคุณภาพมาตรฐานให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และสถานศึกษา

S = Satisfaction in all Sectors ความพึงพอใจของทุกภาคส่วน เป็น เป้าหมายที่สำคัญของสถานศึกษาต้องกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้ เกิดกับผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ประกอบด้วย 1) บุคลากรภายในสถานศึกษา 2) บุคลากรภายนอกสถานศึกษา 3) ภาศิเครือข่าย

เมื่อผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษานำเอานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาเพื่อ ความเป็นเลิศไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทแล้วย่อมประสบผลสำเร็จ แต่อย่างไรก็ตามการ บริหารจัดการศึกษาถึงแม้จะมีแนวปฏิบัติหรือทฤษฎีการบริหารที่ดีอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นอาจจะ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ก็ได้ ฉะนั้นจึงต้องใช้กระบวนการติดตาม ประเมินผลในทุกขั้นตอน การดำเนินงาน แล้วพัฒนาปรับปรุงงานให้มีความก้าวหน้าไป สรุปเป็นแผนภาพ (Concept Mapping) ได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ RTS: Model

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า 1. ลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ได้ดำเนินการบริหารจัดการบรรลุวัตถุประสงค์ มีองค์ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ใช้รูปแบบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 2) การวางแผนกลยุทธ์ การนำเอาแผนกลยุทธ์ไปใช้

และ 3) การประเมินแผนกลยุทธ์ โดยการกำหนดกลยุทธ์ในด้านการพัฒนาผู้เรียน 2. การปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน มีแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเกณฑ์ได้ มี 5 แนวทาง คือ 1) ปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ใน 5 ด้าน ได้แก่ คุณภาพนักเรียน การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ การบริหารและจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความดีเด่นของสถานศึกษา 2) ใช้แนวปฏิบัติอันเป็นเลิศ SMART: Model ได้แก่ การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสะท้อนผล และการทำงานเป็นทีม 3) เน้นวัฒนธรรมคุณภาพ 5Qs ได้แก่ สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง 4) อาศัยการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของทุกภาคส่วน คือ บุคลากรภายในสถานศึกษา บุคลากรภายนอกสถานศึกษา ภาศิเครือข่าย และ 5) คุณลักษณะของการทำงานต้องมุ่งความเป็นเลิศ คือ มีความมุ่งมั่น ความทุ่มเท ความเสียสละ และความตั้งใจจริง 3. ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นจากการเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน เกิดขึ้นแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ บุคลากรภายในสถานศึกษา บุคลากรภายนอกสถานศึกษา ภาศิเครือข่าย โดยเกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา บุคคลภายนอกสถานศึกษาได้รับความพึงพอใจในผลงานความสำเร็จที่เกิดขึ้น และภาศิเครือข่ายเกิดการบูรณาการในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ทั้งในระดับผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา และที่สำคัญก็คือมีองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ดังนั้นจึงนำเอาข้อสรุปเชิงทฤษฎีนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบเป็นองค์ความรู้ใหม่ คือ “นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ RTS: Model” และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) รูปแบบลักษณะการบริหารสถานศึกษารางวัลพระราชทาน เป็นหลักการบริหารที่จะต้องบูรณาการใช้กับหลักการบริหารจัดการอื่น ๆ ด้วยจึงจะประสบความสำเร็จได้ และต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน 2) การพัฒนาปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญทำให้การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนเกิดจากการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ร่วมทำกิจกรรมที่โรงเรียนอยู่เป็นประจำ รวมทั้งการทำงานเป็นทีม จะทำให้งานทุกอย่างประสบความสำเร็จ และ 3) ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบอื่น ๆ ในการนำแนวทางข้อสรุปเชิงทฤษฎีนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นการเทียบเคียงผลและเป็นการพัฒนางานให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เบญสิริยา เกษอุดมทรัพย์ และคณะ. (2565). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตาก. วารสารศิลปการจัดการ, 6(3), 1570-1571.

- กนกอร สมปราชญ์. (2562). ภาวะผู้นำกับคุณภาพการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัญญกร เอี่ยมพญา และคณะ. (2565). โรงเรียนขนาดเล็ก : ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 23(1), 315-327.
- ขจรศักดิ์ เขียวน้อย. (2564). กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อรับรางวัลพระราชทาน. วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 1(ฉบับปฐมฤกษ์), 1-18.
- ณัฐพร ละม้ายแข และทัศนะ ศรีปัดดา. (2565). การศึกษากระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(6), 65-76.
- ทรงพล เจริญคำ. (2563). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- ธัญมัย ปรัชญาวุฒิรัตน์. (2563). การสร้างทฤษฎีฐานรากภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา: พหุกรณีศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินฉา ศิริวรรณ. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม The Participative Management. วารสารมหาจุฬาริชาการ, 4(1), 176-186.
- นิรุฒ มีพันธ์. (2559). ตัวแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ระดับมัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนบน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระมหาโกสินทร์ ทินนญาโณ. (2564). กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 1(1), 35-46.
- ราชกิจจานเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. เล่ม 134 ตอน 40ก หน้า 14 (6 เมษายน 2560).
- ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ. (2560). โรงเรียนรางวัลพระราชทานคุณภาพมาตรฐานสู่ความยั่งยืนของชุมชน. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 5(19). 24-27.
- ศิริวรรณ เต็มสุวรรณ และดาวรสุวรรณ ถวิลการ. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนรางวัลพระราชทานในจังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28(3). 32-33.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). คู่มือการประเมินนักเรียนเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภางค์ จันทวนิช. (2559). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุศักดิ์ วงศ์ษา. (2563). การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีทฤษฎีฐานราก: แนวความคิด วิธีการและข้อพึงระวัง. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์, 15(1), 117-129.
- อนันท์ งามสะอาด. (2559). การนำหลักบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ไปใช้ในสถานศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 27 มีนาคม 2566 จาก <https://www.facebook.com/drman/posts/763458237094264/>.
- อรรถพล ปานอ่วม และคณะ. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 30 สังกัดสำนักงานการศึกษาสำนักงานเขตประเวศกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 8(1). 142-155.
- อรรวรรณ ป้อมดำ. (2561). การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. ใน รายงานวิจัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- Charmaz, K. . (2014). Constructing Grounded Theory Vol 2n Edition. Los Angeles: Sage.
- Deming, W. E. (1986). Out of the crisis. Cambridge, MA: Center for Advanced EngineeringStudy, Massachusetts Institute of Technology.